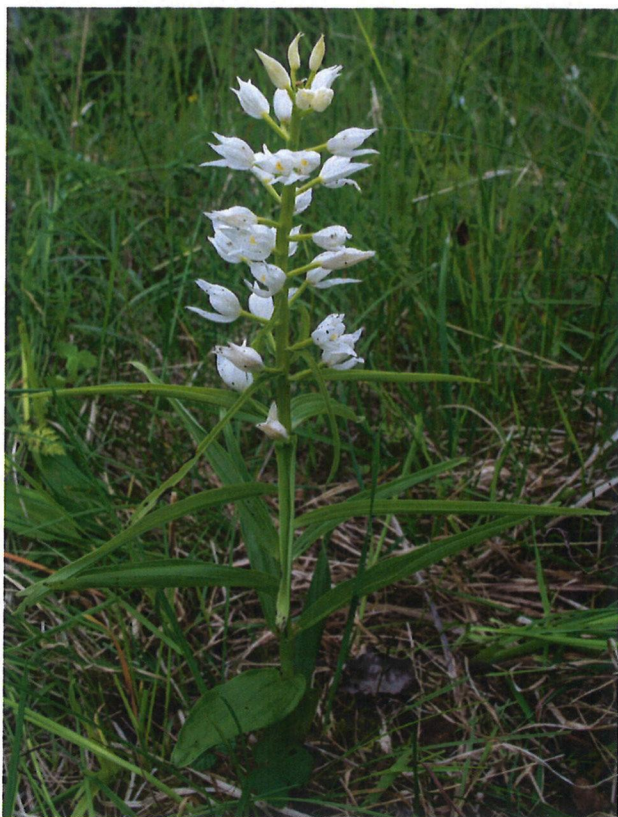

Orebladet

Årg. 16

Nr. 2 – 2013

Medlemsblad for Trøndelagsavdelingen
av Norsk Botanisk Forening

Karplanter fra Midt-Norge – myggblom – hvit skogfrue

Møteprogram våren 2014

OREBLADET
ISSN 1501-4924

Orebladet utgis av: Norsk
Botanisk Forening,
Trøndelagsavdelinga (NBF-TLA)

Postadresse: Vitenskapsmuseet,
Seksjon for naturhistorie, 7491
Trondheim

e-post adresser:
orebladet@nbf-tla.org
Foreningen:
post@nbf-tla.org

Nettadresse:
<http://www.nbf-tla.org>

Redaktør: Ingar Pareliussen

Abonnement: Bladet utgis med
to nummer i året. For medlemmer av
Trøndelagsavdelingen av NBF
inngår Orebladet i medlemskapet.
Abonnementspris for
ikke-medlemmer er for 2014 kr
125,- (abonnementet løper til det
blir sagt opp).

Manuskripter: Manuskripter kan
gjærne sendes som vedlegg til
e-post, eller sendes i posten
maskinskrevet eller tydelig
håndskrevet. Enkel linjeavstand.
Overskrifter utheves. Norske
plantenavn skal brukes der disse
finnes. Latinske navn skal stå i
kursiv etter det norske navnet uten
bruk av bindestrek eller parentes.

Illustrasjoner Redaksjonen
ønsker illustrasjoner i form av
strektegninger, diagrammer eller
foto (enten digitale, papirkopier
eller dias). Merk foto som skal
returneres med navn og
returadresse.

Frist for manuskripter
Vårnummer: 1. mai. Høstnummer: 1.
november

Styret i NBF-TLA: Inger
Gjærevoll leder og kasserer, Berit
Forbord Moen FNF-kontakt, Egil
Ingvar Aune sekretær, Harald Hove
Bergmann nestleder og
regionkontakt for Villblomstenes
dag, Harald Vik-Mo ansvarlig for
lokalfloraprojektet, Guri Bjørndal

Ekskursjonskomité: Sigmund
Sivertsen, Bjørn Sæther og Einar
Værnes

Revisorer: Jan Erik Kofoed og
Ottar Michelsen

Valgkomité: Vibekke Vange og
Heidi Solstad

e-postadresse? Om du sender
en e-post til oss vil du bli påminnet
om møter, ekskursjoner og andre
foreningsaktiviteter. Husk å gi oss
beskjed om du bytter epostadresse.

Forside: Hvit skogfrue
Cephalanthera longifolia © Trond
Kristoffersen

**STOFF TIL NESTE NUMMER AV
OREBLADET**

Vi treng stoff til bladet. Alt botanisk stoff er av interesse.

Ta kontakt med redaksjonen om du har noe. Frist for stoff til neste nummer av Orebladet er 1. mai 2014.

Trenger herbariet ved NTNU Vitenskapsmuseet flere karplanteobjekter fra Midt-Norge?

Tommy Prestø, NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for naturhistorie, 7491 Trondheim

Innledning

Det nordiske karplanteherbariet ved NTNU Vitenskapsmuseet (herbarium TRH) består i stor grad av objekter fra Midt-Norge. Herbarium TRH har et regionalt ansvar for å dokumentere biologisk mangfold i Trøndelagsfylkene, Nordmøre, Romsdal, samt Nordland nord til Helgeland. Dette er en uformell ordning mellom de naturhistoriske delene av universitetsmuseene, så objekter fra Midt-Norge finnes også i de andre norske herbariene. Dette til forskjell fra kulturminnevernet der universitetsmuseene har en lovpålagt forpliktelse til å ta vare på og

bygge opp samlinger fra Midt-Norge.

Fra slutten av 1980-tallet og gjennom 1990-tallet pågikk dataregistreringen med egne, interne ressurser. Fokus var da på ny tilvekst og utvalgte artsvarsarter, floraatlasarter, rødlista arter m.m. Det store registreringsløftet var det nasjonale Museumsprosjektet, ved herbarium TRH 1999-2005. Ved utgangen av 2005 var praktisk talt hele det nordiske karplanteherbariet til NTNU Vitenskapsmuseet dataregistrert. Registrering av norske objekter etter 2005 har omfattet Gunnerusherbariet og nye innsamlinger, samt noen gaver med eldre innsamlinger som har vitenskapelig verdi.

Hensikten med denne artikkelen er å vise den geografiske fordelingen av karplanter fra Midt-Norge i herbarium TRH. Oversikten omfatter Trøndelagsfylkene, Romsdal, Nordmøre og Helgeland. Tidligere oversikter (Pedersen 2002, Fremstad et al. 2004) har delvis dannet grunnlag for herbarium TRHs målretta innsamling i Midt-Norge de siste årene. Jeg synes det nå er på sin plass med en oppdatert oversikt.

Hvorfor samle nye objekter?

Herbarieobjektene er den grunnleggende dokumentasjonen vi har for karplanter i Norge og hvor de er funnet. Uten herbariene, ingen Lids flora! De er også viktige som dokumentasjon for verneområder, verdifulle naturtyper og annen arealbaseret forvaltning (eks. Naturbase; <http://geocortex.dirnat.no/silverlightviewer/?Viewer=Naturbase>). Objektene er også svært viktige for artsforvaltning, inkludert vurdering av artenes status og eventuell plassering på rødlista og svartelista. Observasjoner uten belegg blir i mindre grad tatt hensyn til ved f.eks. florakartlegging (Elven et al. 2013:36) og vurdering av fremmede arter (Gederaas et al. 2012:69). Observasjoner er mye viktigere ved vurdering av rødlista fuglearter (Kålås et al. 2010) enn for karplantearter. Ved innsamling av rødlista arter må en selvsagt ta hensyn til den lokal forekomsten.

I forskningen brukes objektene til bl.a. studier av artenes og plantenes systematikk, taksonomi, evolusjon og fylogeografi - deres utbredelse i fortid og nåtid, innvandring og etablering. Herbarieobjekter kan brukes til å gi sikrere svar på kjente problemstillinger, men de kan også

tenkes å gi svar på spørsmål vi ennå ikke har stilt, ved hjelp av metoder som ennå ikke er utviklet. Det er derfor ønskelig at herbariet har best mulig dekning i av arter i tid og rom, både av hensyn til dagens forskning og aktiviteten i fremtiden.

Ved Vitenskapsmuseet har det de siste årene vært en målrettet innsamling av vevsprøver for molekylærsystematiske undersøkelser. I dag er herbarieobjekter som er yngre enn ca. 30 år de mest aktuelle for ulike typer DNA-analyser. DNA-strekkoding er allerede i gang for utvalgte plantegrupper i Norge (<http://www.norbol.org/>). DNA-strekkoding fokuserer på spesifikke DNA-segmenter som kan benyttes til avgrensing av arter og dermed også identifisering av ukjente organismer. Utviklingen går raskt, så bruk av herbarieobjekter til sekvensering av hele genomet hos planter kan snart være aktuelt.

Relevansen for DNA-analyser er hovedårsaken til at 1983 er valgt som det ene tidsskillet i figurene nedenfor. Rask spredning og etablering av fremmede arter er årsaken til at 2003 er valgt som det nyeste tidsskillet i figurene nedenfor (Gederaas et al. 2012, Prestø et al. 2013).

Resultater

Romsdal og Nordmøre

Fra disse to regionene har TRH flest objekter fra Surnadal, Sunndal, Rauma, Aure og Rindal (tabell 1, figur 1). Færrest objekter har TRH fra Sandøy, Aukra, Gjemnes og Averøy.

TRH har flest nye objekter fra Rauma, Eide, Surnadal og Aure. Objektene fra Rauma er i stor grad samlet av Steinar Stueflotten, mens den store andelen nye objekter fra Eide kan forklares med at dette var målet for TRHs innsamlingstur i 2007. Færrest nye objekter har TRH fra Gjemnes, Midsund, Nesset, Sandøy og Aukra. Herbarium O har en del nye objekter fra Gjemnes og Nesset (Artsdatabanken 2013). Dette er i stor grad bidrag fra Geir Gaarder og John Bjarne Jordal. Fra Midsund, Sandøy og Aukra er det få nye innsamlinger også i de andre herbariene.

Basert på TRH, så er innsamlingstettheten størst i Kristiansund, Sandøy, Eide og Midsund og lavest i Gjemnes, Nesset og Molde.

Sør-Trøndelag

TRH har flest objekter fra Midtre Gauldal, Trondheim, Røros, Oppdal og Holtålen (tabell 2, figur 2). Merk at skalaen på søylediagrammene er forskjellige

mellom regionene, så dersom vi sammenlikner sør-trønderske kommuner med andre fylker, så har TRH også ganske mange objekter fra Skaun, Åfjord, Rennebu, Melhus, Tydal, Selbu, Hitra, Ørland og Rissa. Det er færrest objekter i TRH fra Osen, Roan og Snillfjord, men tallene er heller ikke særlig gode for Frøya, Malvik, Hemne, Bjugn eller Meldal.

Flest nye objekter har TRH fra Trondheim, Åfjord og Midtre Gauldal, men også ganske mange fra Bjugn, Melhus og Oppdal. For Åfjord er det den store innsatsen til Roy Humstad som trekker opp. Av de 3246 innsamlingene TRH har fra Roy, så er 2126 fra hjemkommunen Åfjord. Det største bidraget av nye objekter fra Midtre Gauldal kommer fra Leif Galten. I Bjugn er det også mange bidrag fra Roy Humstad, men også en god del fra naturtypekartlegging (Prestø & Lyngstad 2002). Frøya var målet for TRHs innsamlingstur i 2012. Lokalfloraprosjektet til Trøndelagsavdelinga av Norsk botanisk forening har fokusert på observasjoner, så ingen av kommunene når opp på statistikken over nye objekter. Dette står i sterk kontrast til f.eks. prosjektet Saltens flora (Alm 2011).

Tabell 1. Totalt antall objekter fra Romsdal og Nordmøre i herbarium TRH per 1.10.2013. Antall objekter per km² er også vist.

Kommune	Antall objekter	Antall objekter/km ²
Aukra	118	2,0
Aure	1 469	2,3
Averøy	188	1,1
Eide	629	4,1
Fræna	551	1,5
Gjemnes	116	0,3
Halsa	728	2,4
Kristiansund	709	8,1
Midsund	320	3,4
Molde	292	0,8
Neset	333	0,3
Rauma	1 776	1,2
Rindal	1 046	1,7
Sandøy	86	4,2
Smøla	607	2,2
Sunndal	1 938	1,1
Surnadal	1 951	1,4
Tingvoll	564	1,7
Romsdal og Nordmøre	13 953	1,4

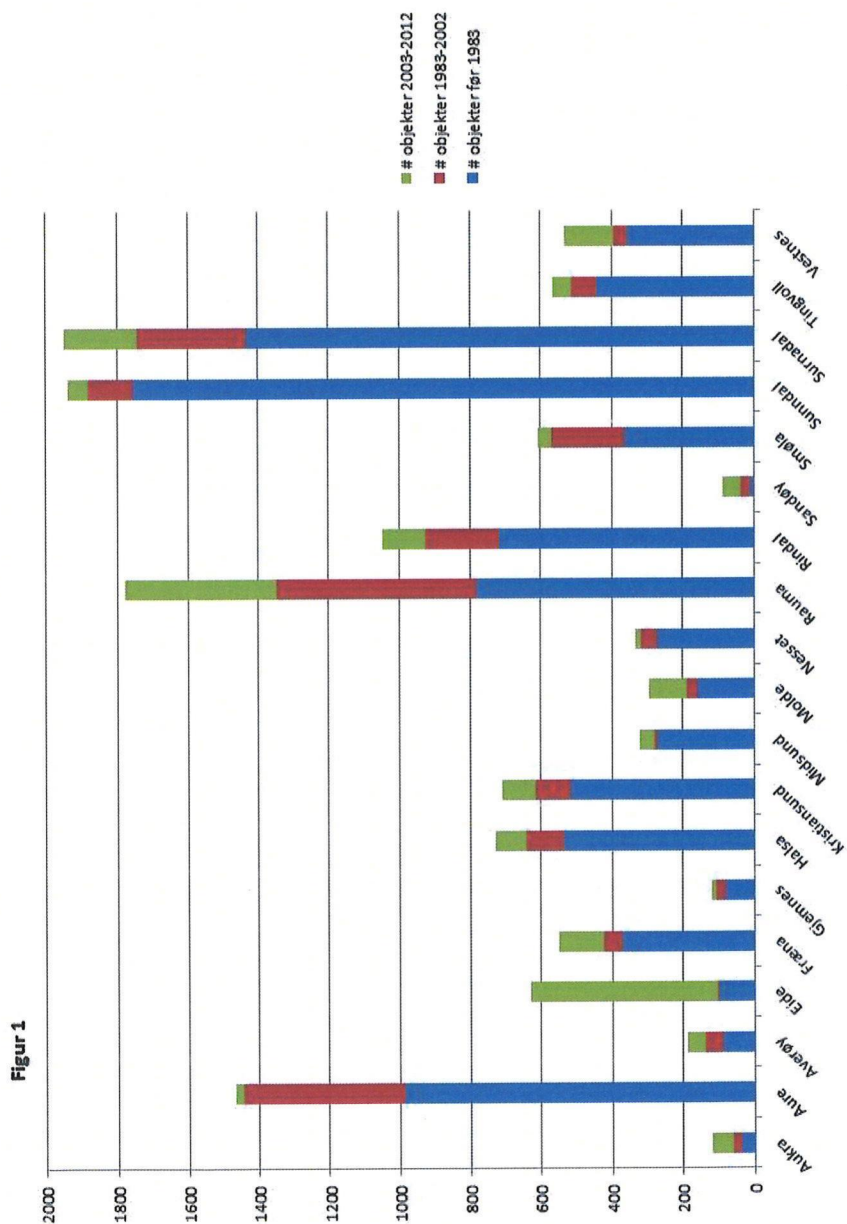
Færrest nye objekter har TRH fra Rennebu, Osen, Roan, Snillfjord, Klæbu, Orkdal og Ørland. Fra Storfosna i Ørland har herbarium O en rekke nye innsamlinger fra Reidar Haugan (Artsdatabanken 2013), men ellers ser inntrykket fra TRH ut til å være generelt.

Basert på TRH, så er innsamlingstettheten størst i Trondheim, Ørland, Skaun, Midtre Gauldal og Klæbu og lavest i Snillfjord, Hemne, Osen, Roan og Tydal. I Skaun er det fortsatt

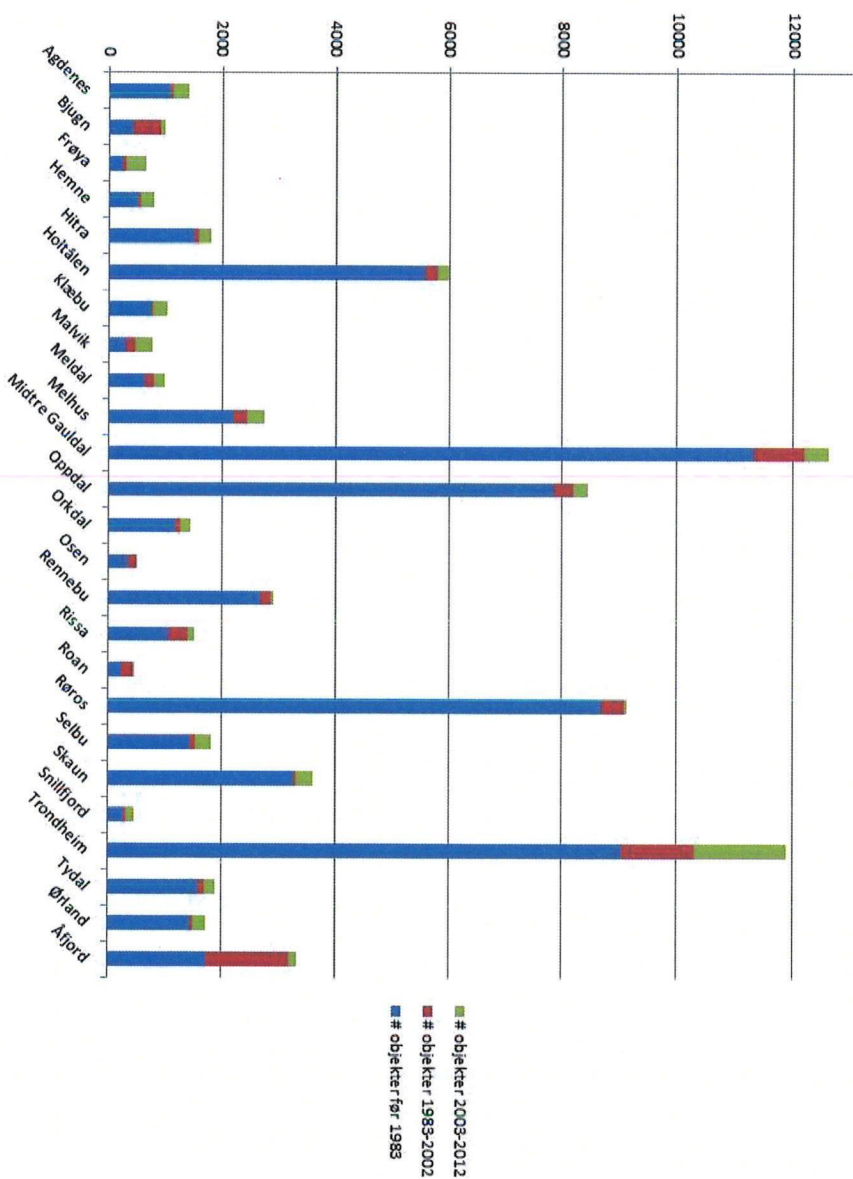
den store innsamlingsaktiviteten rundt Buvik mølle som gir et skjevt bilde av kommunen. Selv om det er mange innsamlinger fra Trondheim, så er fortsatt deler av kommunen dårlig undersøkt. Dette får bli tema senere.

Nord-Trøndelag

Fra Nord-Trøndelag har TRH flest objekter fra Stjørdal, Levan-ger, Verdal, Steinkjer, Røyrvik og Frosta og færrest fra Fosnes, Overhalla og Namsos (tabell 3, figur 3).

Figur 2

Objekt frå ulike kommuner i Sør-Trøndelag

Tabell 2. Totalt antall objekter fra Sør-Trøndelag i herbarium TRH per 1.10.2013. Antall objekter per km² er også angitt. For objekter «Uten kommune» er ikke kommunen angitt med sikkerhet.

Kommune	Antall objekter	Antall objekter/km ²
Agdenes	1 412	4,4
Bjugn	985	2,6
Frøya	648	2,7
Hemne	798	1,2
Hitra	1 797	2,6
Holtålen	6 002	5,0
Klæbu	1 023	5,5
Malvik	774	4,6
Meldal	986	1,6
Melhus	2 757	4,0
Midtre Gauldal	12 608	6,8
Oppdal	8 451	3,7
Orkdal	1 442	2,4
Osen	484	1,2
Rennebu	2 925	3,1
Rissa	1 516	2,4
Roan	468	1,2
Røros	9 142	4,7
Selbu	1 829	1,5
Skaun	3 613	16,1
Snillfjord	452	0,9
Trondheim	11 900	34,8
Ørland	1 906	1,4
Åfjord	1 739	23,7
Uten kommune	3 336	3,5
Sør-Trøndelag	79 006	4,2

Flest nye objekter i TRH kommer fra Levanger, Stjørdal og Verdal, men også ganske mange fra Inderøy, Namsskogan, Nærøy, Vikna og Meråker. Namsskogan var målet for TRHs innsam-

lingstur i 2008.

I Levanger er de største bidragene fra Eli Fremstad, Anders Lyngstad og Lisbeth Schanke Rødset. I Verdal er Eli Fremstads naturtypekartlegging det klart

største bidraget.

Færrest nye objekter i TRH fra Høylandet, Overhalla, Fosnes, Grong og Namsos. Fra disse kommunene har andre herbarier heller ikke mange nye objekter (Artsdatabanken 2013). Røyrvik, Flatanger og Verran

kommer også dårlig ut mht. nye innsamlinger.

Basert på TRH, så er innsamlingstettheten klart størst i Frostata, etterfulgt av Leka, Levanger, Stjørdal og Inderøy og lavest i Overhalla, Lierne, Fosnes og Namsskogan.

Tabell 3. Totalt antall objekter fra Nord-Trøndelag i herbarium TRH per 1.10.2013. Antall objekter per km² er også angitt. For objekter «Uten kommune» er kommunen angitt med sikkerhet.

Kommune	Antall objekter	Antall objekter/km ²
Flatanger	647	1,4
Fosnes	183	0,3
Frosta	1 673	21,9
Grong	1 437	1,3
Høylandet	1 146	1,5
Inderøy	1 512	4,0
Leka	708	6,5
Leksvik	1 160	2,7
Levanger	3 285	5,1
Lierne	924	0,3
Meråker	1 505	1,2
Namdalseid	486	0,6
Namsos	362	0,5
Namsskogan	540	0,4
Nærøy	863	0,8
Overhalla	194	0,3
Røyrvik	1 835	1,2
Snåsa	1 258	0,5
Steinkjer	1 929	1,2
Stjørdal	3 453	3,7
Verdal	1 986	1,3
Verran	880	1,5
Vikna	778	2,4
Nord-Trøndelag	28 747	1,3

Tabell 4. Totalt antall objekter fra Helgeland i herbarium TRH per 1.10.2013. Antall objekter per km² er også vist.

Kommune	Antall objekter	Antall objekter/km ²
Alstahaug	151	0,8
Bindal	68	0,1
Brønnøy	492	0,5
Dønna	219	1,1
Grane	642	0,3
Hattfjelldal	1 538	0,6
Hemnes	206	0,1
Herøy	733	11,4
Leirfjord	458	1,0
Lurøy	165	0,6
Nesna	15	0,1
Rana	1 102	0,2
Rødøy	543	0,8
Sømna	122	0,6
Træna	224	13,7
Vefsn	248	0,1
Vega	203	1,2
Helgeland	7 640	0,4

Helgeland

Fra denne delen av Nordland har TRH flest objekter fra Hattfjelldal, Rana og Herøy, mens Nesna, Bindal, Sømna, Alstahaug og Lurøy ligger i andre enden av skalaen (tabell 4, figur 4).

Flest nye objekter i TRH kommer fra Herøy, Leirfjord, Hattfjelldal, Dønna og Rana, men også en del fra Grane og Vega. Leirfjord og Vega var mål for innsamlingsturer fra TRH i 2006

og 2009, mens forfatteren selv har samlet aktivt i Herøy i en 20-årsperiode og Dønna de senere årene.

TRH har ingen nye objekter fra Rødøy eller Træna og svært få objekter fra Nesna, Hemnes, Sømna og Bindal. Herbarium TROM og NHM har en del nye objekter fra Træna, Rødøy og Hemnes (Artsdatabanken 2013), men få objekter fra Nesna, Bindal og Sømna stemmer fortsatt med Pedersen (2002). Floraen i disse kommunene er kanskje

fortsatt blant de dårligst kjente i landet?

Basert på TRH, så er innsam-

lingstettheten størst i Træna og Herøy og lavest i Bindal, Hemnes, Nesna, Rana og Vefsn.

Oppsummering

Herbarium TRHs karplanter fra Midt-Norge gir et rimelig godt bilde av kunnskapen i regionen, selv om det finnes en del objekter i andre herbarier. Tidligere oversikter med innsamlingsstatistikk (Pedersen 2002, Fremstad et al. 2004) har medført konkret innsamlingsinnsats i utvalgte kommuner både fra privatpersoner, private firma og universitetsmuseene, men det er fortsatt store forskjeller mellom kommunene og kunnskapen om noen kommuner er fortsatt svært dårlig. Nye innsamlinger er den eneste effektive måten en kan fylle «hull» i eksisterende kunnskap, både geografisk dekning og taksonomisk representativitet. I store kommuner må det mye innsats til dersom innsamlingstettheten skal bli den samme som i små og mellomstore kommuner. Dette kommer spesielt godt fram for Nord-Trøndelag.

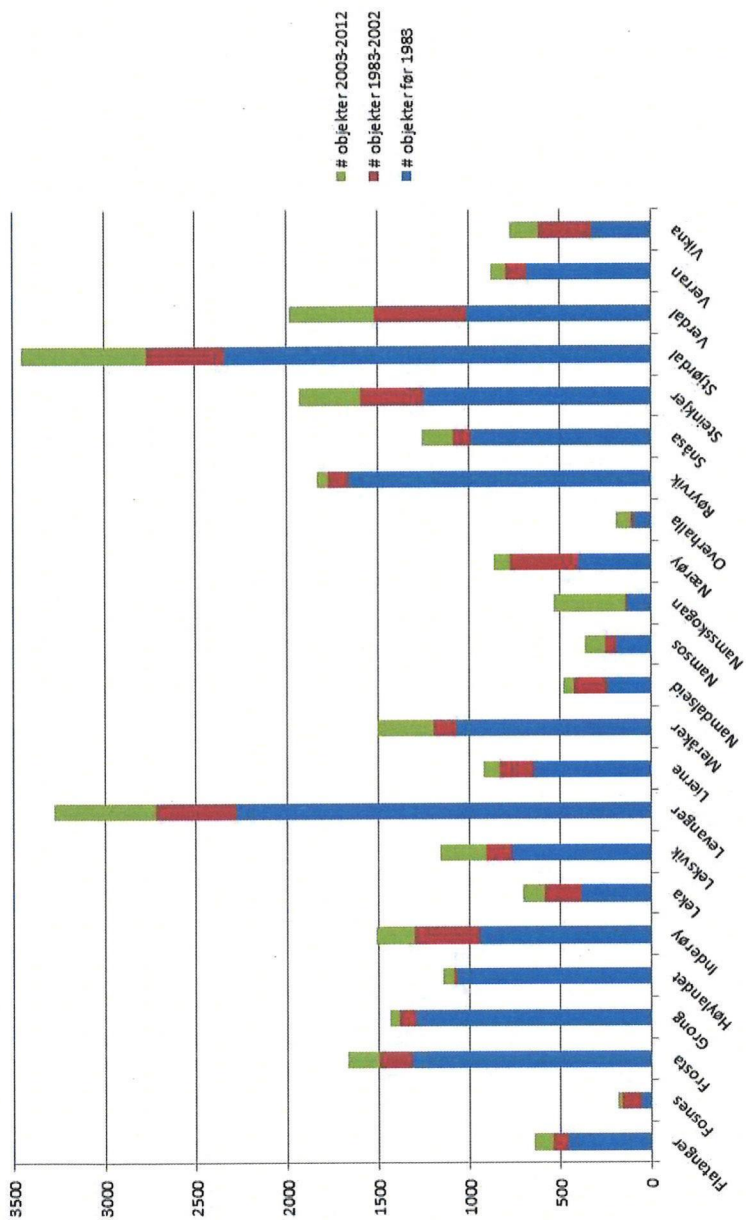
Ved vurdering av fremmede arter og rødlista arter tillegges observasjoner nokså liten vekt sammenliknet med dokumen-

tasjon i form av herbariebelegg. Det samme gjelder også en del florakartlegging. For fremmede arter er herbariebelegg ofte avgjørende for sikker identifikasjon og spredningsforløp, og dermed også avgjørende for vurdering av deres økologiske risiko. Økt innsamling av f.eks. mispel *Cotoneaster* spp., blåhegg *Amelanchier* spp. og leddved *Lonicera* spp. har vært viktig for avklaring av hvilke fremmede arter som etablerer seg i norsk natur (Gederaas et al. 2012). Det samme gjelder fremmede bartrær og andre artsgrupper som er upraktiske i plantepressa.

Dokumentasjon i form av herbariebelegg kan være avgjørende for at nettopp ditt funn skal bli vurdert ved oppdatering av floraverk, svartelister, rødlister m.v. I tillegg er nye innsamlinger ofte interessante og relevante for DNA-basert forskning innen bl.a. systematikk, taksonomi, evolusjon og fylogeografi.

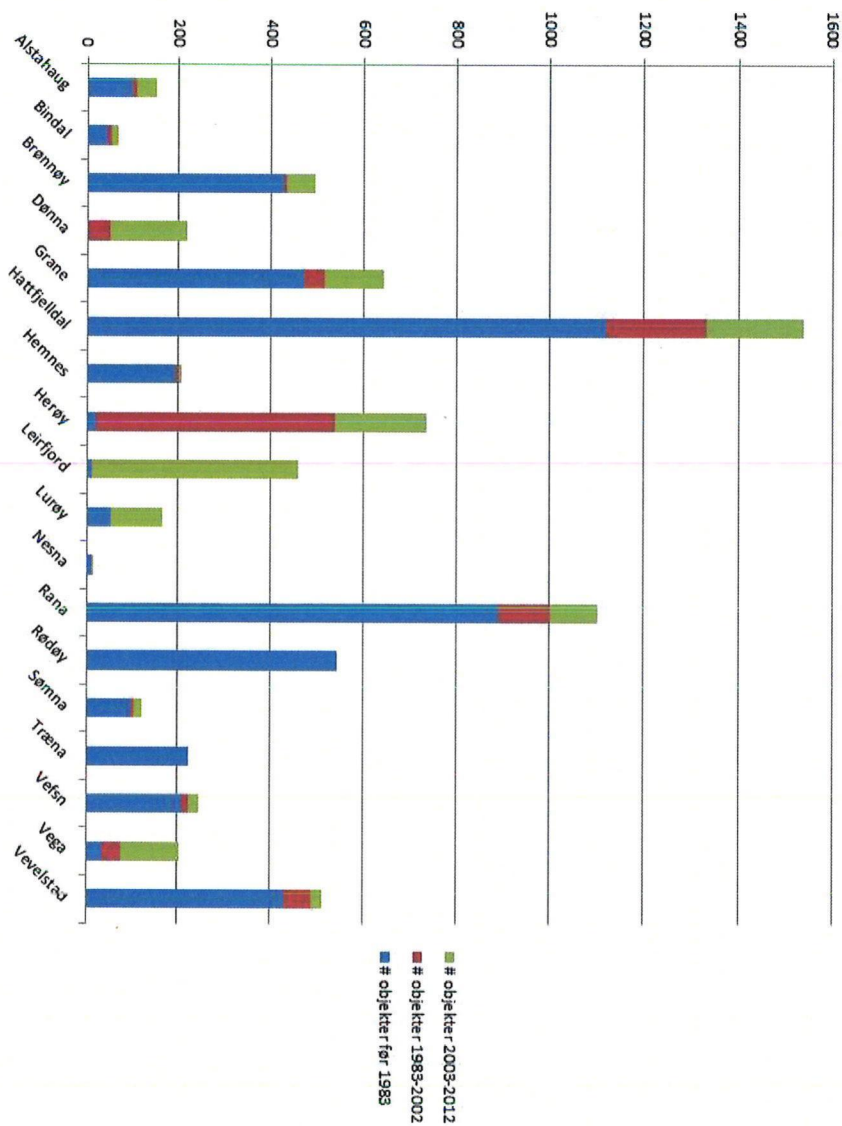
Lurer du på hvordan du skal samle, preparere og overlevere nye innsamlinger? Vei-

Figur 3

Objekt fra ulike kommuner i Nord-Trøndelag

Figur 4

Objekt frå ulike kommuner i Helgeland

ledning finner du på vår nettside: <http://www.ntnu.no/vitenskapsmuseet/botaniske-samlinger>.

Litteratur

- Alm, T. (2011) Karplanteherbariet ved Tromsø museum – tilvekst og samlingsstatistikk 2010. – Polarflokken 33: 77-84.
- Artsdatabanken (2013) Artskart 1.6 <http://artskart.artsdatabanken.no/>.
- Elven, R., Fremstad, E. & Pedersen, O. (2013) Distribution maps of Norwegian vascular plants. IV. The eastern and northeastern elements. – Akademika Publishing, Trondheim.
- Fremstad, E., Pedersen, O. & Aagaard, K. (2004) Innsamlingsstrategi for Vitenskapsmuseets biologiske samlinger. – NTNU Vitenskapsmuseet, Botanisk Notat 2005-3: 1-37.
- Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) (2012) Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.
- Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. (red.) (2010) Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Trondheim.
- Pedersen, O. (2002) Karplanteherbariene – hva har samlet seg der? – Blyttia 60: 103-116.
- Prestø, T. & Lyngstad, A. (2002) Biologisk mangfold i Bjugn kommune. – NTNU Vitenskapsmuseet Botanisk Notat 2002-8: 1-79.
- Prestø, T., Hagen, D. & Vange, V. (2013) Sembrafuru Pinus cembra invaderer bynært kulturlandskap. Eksempel fra Ladehalvøya, Trondheim. – Blyttia 71: 16 – 26.

(*Cypripedium insigne*.)

oldbookillustrations.com

Myggblom og hvit skogfrue

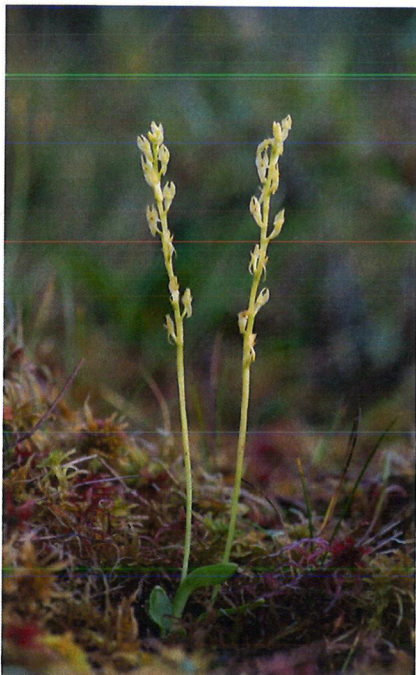
Trond Kristoffersen, 7058 Jakobsli

Myggblom *Hammarbya paludosa*

I Artsdatabanken er det oppført 40 ulike orkideer med hoved- og underarter. Ifølge min telling vokser 27 av disse artene i Trøndelag. En av de minste, og av de artene som er vanskeligst å oppdage, er myggblom. Myggblom

har gulgrønne blomster og går som regel i ett med vegetasjonen på voksestedene. Stengelen er tynn og har en liten bladrosett ved basis med normalt to blad.

Myggblom vokser i sig på mellomrik eller ganske fattig myr med stabil vannstand. Myggblom blir sjelden mer enn 10 cm høy. Den avbildete planten er ca. 8 cm høy. Stengelbladene er ofte skjult nede i torvmosen. For å kunne se hele planten har jeg fjernet noe av torvmosen rundt den avbildete planten.

Myggblom er eneste arten i sin slekt i Norge, men står ganske nær to andre sørnorske sumpplanter; fettblad og knottblom. Det latinske navnet *Hammarbya* er for øvrig oppkalt etter Linnés landsted Hammarby ved Uppsala. *Paludosa* betyr som

vokser på myr og sumpete steder.

Myggblom er funnet på flere voksesteder i Trøndelag, men de fleste funnene er forholdsvis gamle. Av den grunn bestemte jeg meg for å lete etter planten.

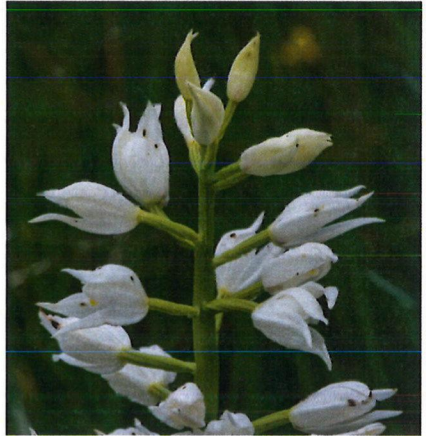
Etter flere bomturer fant jeg den 17. august i år planten på Langmyra i Melhus. Mitt funn vokste på fuktig torvmyr like nedenfor bekken i forgrunnen av bildet. På voksestedet talte jeg ca. 15 planter, fra små planter i knopp til avblomstrede eksemplarer.

Myggblom har flere særegenheter. For det første er blomsterskaftet vridd 360 grader, i motsetning til de fleste andre norske orkideer hvor skaftet er vridd 180 grader. Siden blomsterskaftet er vridd helt rundt, vender leppen oppover.

Et annet spesielt trekk ved myggblom er at den har såkalte pseudobulber ved basis av stengelen. Disse er oppsvulmede stengelledd som fungerer som opplagsnæring. Dette har den til felles med mange tropiske orkideer som vokser oppe i trekronene. Et tredje spesielt trekk ved myggblom er at den danner små yngleknopper i bladspissene. På grunn av yngleknoppene kan planten spres ganske langt langs bekker og fuktige sig.

Myggblom er ikke vanlig, men finnes i store deler av landet nord til Balsfjord i Troms. De fleste funnene er i kyststrøk på Vestlandet og i Troms. Høyeste voksested er 720 moh. i Oppdal i Sør-Trøndelag. Planten har gått

tilbake grunnet grøfting. Myggblom er vanskelig å få øye på og kan derfor være oversett flere steder.

Hvit skogfrue *Cephalanthera longifolia*

Hvit skogfrue, og slektningen rød skogfrue, er en av våre flotteste orkideer. Begge er fredet. Hvit skogfrue er mindre kalkkrevende enn rød skogfrue, men er mer avhengig av fuktighet. Blomsterstanden til hvit skogfrue er forholdsvis rik og har normalt 10-20 blomster. Blomstene er forholdsvis små og er av melkehvitt farge. Høyden varierer mellom 20 til 50 cm.

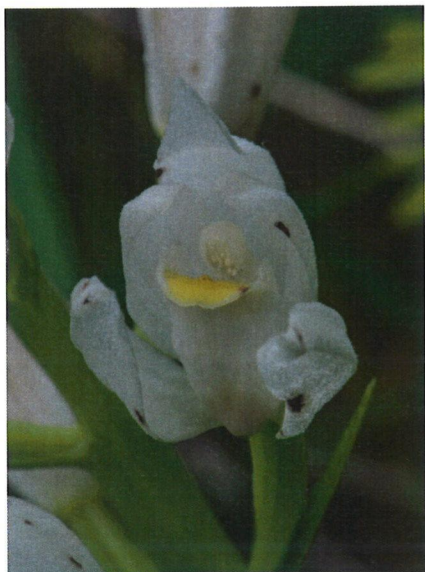
Blomsten åpner seg ikke helt, og har spisse ytre blomsterblad og rund leppe med tydelig gul flekk. Blomsten til hvit skogfrue besøkes av honningbier, og man

tror derfor at bier står for bestøvningen. Skogfrueblomsten mangler nektar. Det er derfor ingen som med sikkerhet har funnet ut hva som lokker insektene til skogfruene. Begge artene kan formere seg vegetativt ved knoppdannelse på rotstokkene.

Hvit skogfrue vokser forholdsvis tørt, i halvskygge, i kalkrik skog, enger og bakker. Voksestedene finnes spredt i kystområdene

fra Aust-Agder til Sør-Trøndelag. Høyeste noterte voksested er 520 moh. i Hjartdal i Telemark.

Det nordligste kjente funnstedet er Brettingsneset i Rissa. Den 19. juni i år tok jeg ferja over fjorden for å lete etter planten. Jeg fant planten i blomst på ei grasslette blant berg og glissen skog. Funnstedet var i en høyde av ca. 80 moh. Jeg talte ca. 11 blomstrende eksemplarer.

Litteratur

Fægri, Knut (1958) Norges planter, J.W. Cappelens Forlag.

Lagerberg / Holmboe / Nordhagen (1952) Vår ville planter, Johan Grundt Tanum Forlag.

Lid, Johannes / Lid, Dagny Tan-
de (2005) Norsk Flora , 7.
utgave ved Reidar Elven,
Det Norske Samlaget.

Mossberg, Bo / Stenberg,
Lennart (2007) Gyldendals
store Nordiske Flora , Gyl-
dendal Norsk Forlag.

Mossberg, Bo / Nilsson, Sven
(1977) Nordens orkideer ,
Norsk utgave ved Cappel-
lens Forlag.

Nordal, Inger mfl. (1992) Nor-
ges Planter, J.W.Cappelens
Forlag.

www.artsdatabanken.no

Mika er førsteamanuensis ved NTNU Vitenskapsmuseet og kon-
servator for karplantesamlinga.
Forskinga hennar er i hovudsak
biosystematisk og i stor grad ba-
sert på herbariemateriale. Ho
har arbeidd både med karplan-
ter, lav og sopp og har kompe-
tanse innan fagområda fylogeni
(studiet av «stamtreet» til orga-
nismane), molekylær systema-
tikk og historisk biogeografi. I
foredraget vil Mika fortelje om
dei botaniske samlingane i uni-
versitetsmusea, både kvifor, kva
og korleis det bør samlast.

Månadens art blir kunngjort
seinare

Møteprogram våren 2014

Medlemsmøta våre, som nor-
malt er opne for alle plantein-
teresserte, blir vanlegvis haldne
klokka 19.00 den første månda-
gen i månaden (unntak denne
vinteren er at «februarmøtet»
blir siste veka i januar). Møta
blir haldne på NTNU Vitskaps-
museet, i auditoriet i Suhm-
huset, Elvegata 6 i Trondheim.
Vi avsluttar møta med ei enkel
servering til kostpris, plante-
utlodding og sosialt samvær.

27. januar. Mika Bendiksbu:
Vitenskapelige samlinger –
en gullgrube for vitenskapen!

3. mars. 1 Årsmøte med start
kl. 19.00. Medlemmene får
årsmøtepapira i eiga sending.
2 Ope foredragsmøte (start kl.
19.30). **Staffan Åström: Jämt-**
lands flora. Staffan er bota-
nikar frå Aspås i Jämtland.
Han er leiar («ordförande») for
Jämtlands Botaniska Sällskap
([http://hem.passagen.se/
bosse-bus/jabs/](http://hem.passagen.se/bosse-bus/jabs/)), og har også
tillitsverv i Svenska Botanis-
ka Föreningen (SBF). Vidare
er han redaktør for Rödbläran,
Botanisk tidskrift för Jämtland-
Härjedalen samt Medelpad. I
foredraget vil vi bli gjort kjent
med noko av det som veks i vårt
«nabo-fylke» i aust.

7. april. Kristin Vigander: Planteopplevelser fra Svalbard. Kristin har nettopp vorte pensjonist og kallar seg sjølv hobbybotanikar. Ho har fagbakgrunn innan arkitektur, språk og realfag og har i 30 år arbeidd innan fjernundervisning, dei siste åra som systemutviklar. Ho er styremedlem i Norsk Botanisk Forening (hovudforeininga). Mange kjenner Kristin som ein ihuga fotograf gjennom «Kristins flora - Norsk/Nordisk Nettflora» (<http://www.kristvi.net/flora>) som i tillegg til 1200 planter også inneheld sopp, lav, fuglar, sommarfuglar og andre insekt. I foredraget vil ho vise bilete frå ein tur til Svalbard sist sommar.

Månadens art er kysttorvmose *Sphagnum austinii* som blir presentert av Magni Kyrkjeeide og Kristian Hassel.

6. mai. Arne Jakobsen: Fjellplantene på Dovrefjell og i Trollheimen. 250 års forskning og stadig nye oppdagelser. Arne er lektor ved Gauldal videregående skole. Han har lang fartstid i foreininga vår, og har hatt fleire tillitsverv (i styret, ekskursjonskomiteen og redaktør av Orebladet dei fem første åra). I løpet av vinteren kjem Arne med ei bok om fjellplantene

på Dovrefjell og i Trollheimen. I foredraget tek han utgangspunkt i noko av innhaldet i boka og vil bl.a. presentere nokre av pionerane og historia om eit utval av dei mest spanande funna deira.

Månadens art er rusttorvmose *Sphagnum fuscum* som blir presentert av Kjell Ivar Flatberg (kanskje er ikkje denne brune torvmosen så grei som mange av oss har trudd?).

Årets julegave? Fra løvetann til sibirstjerne

Kommuneblomstene i Trøndelag.

Jula nærmer seg fort, og vi minner om at medlemmer av NBF-TLA fremdeles kan få kjøpe boka om kommuneblomstene i Trøndelag til spesiell medlemspris kr 280,- (ordinær pris kr 349). Boka kan være en fin julegave.

Du kan bestille boka ved å sende oss et brev eller gjerne en e-post (post@nbf-tla.org). Du kan også ringe eller sende tekstmelding til 906 44 907 (sekretær Egil Ingvar Aune). Husk å oppgi navn og adresse. Det er fint hvis du kan hente boka i Trondheim.

Hvis du vil ha den tilsendt i posten, blir det et portotillegg på kr 63,- (porto for 2 bøker blir kr 80). Etter nyttår vil portoene vanlig gå opp. Si i fra ved bestillinga om du vil hente boka/bøkene eller ha den/de sendt. I noen tilfeller kan vi kanskje også få arrangert gratis levering ved «kurer-post». Bøkene blir levert med faktura (betalingsfrist 2 uker). Du vil få beskjed via e-post eller telefon når leveransen er klar for henting eller er sendt i posten.

I denne boka presenterer botaniker Inger Gjærevoll de 48 trønderske kommuneblomstene, deres egenart, utbredelse, hvordan de har vært vurdert og blitt brukt medisinsk gjennom tidene, og selvsagt: Hvorfor de enkelte kommunene har fått tildelt akkurat den blomsten. Utvelgelsen av kommuneblomst er gjort på initiativ fra og i samarbeid med Norsk Botanisk Forening, Trøndelagsavdelinga. Tidligere har alle norske fylker fått sin fylkesblomst. Boka er rik på illustrasjoner, og forteller også i korte ordelag om hva som særpreger de enkelte trønderske kommunene. En vakker, kunnskapsrik og lett fortalt bok som bør appellere til alle som

er interessert ikke bare i trøndersk flora, men også historie og levende lokalsamfunn.

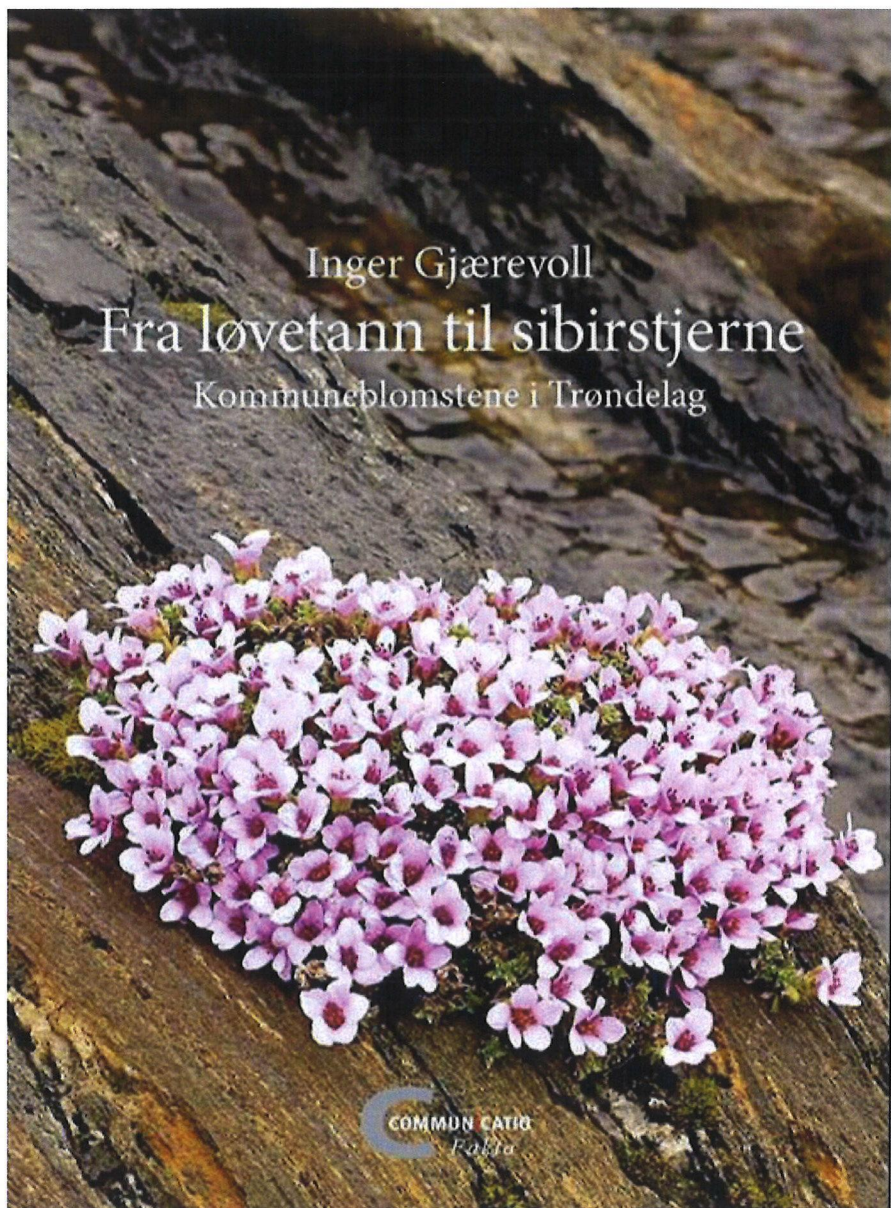
Boka er på 224 sider, innbundet og rikt illustrert med format 17 x 24 cm. Utgiver: Communicatio Forlag AS, Trondheim.

Foredrag og artspresentasjoner

Vi ønsker å minne på heimesida vår som du finn her <http://www.nbf-tla.org/>. I det siste har det komme en ny fane på heimesida. Den har vi kalla Foredrag og artspresentasjoner.

Under denne menyfane legger vi ut lenker til foredrag som har vært holdt på møtene i foreninga, forutsatt foredragsholderens samtykke. Vanligvis er det pdf-filer laga fra foredragsholderens lysbildeserie (PowerPoint-fil e.l.). Dette betyr at foredragsholderens muntlige kommentarer og eventuelle animasjoner i lysbildeserien ikke blir med. Vi legger også ut tilsvarende filer fra artspresentasjonene i serien Månedens art.

Vi håper at dette kan være til glede for de som ikke har anledning til å besøke medlemsmøta.

Olav Dahle Svanholm

Bugges vei 6B

7051 TRONDHEIM

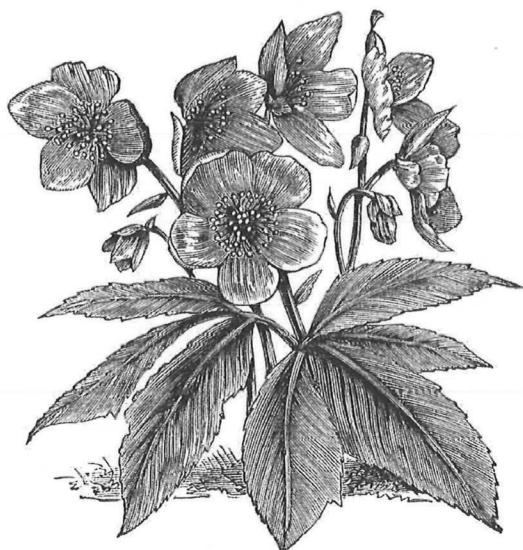
B

Returadresse:

Norsk botanisk forening
Trøndelagsavdelingen
Vitenskapsmuseet
Seksjon for naturhistorie
7491 Trondheim

Innhold

Trenger herbariet ved NTNU Vitenskapsmuseet flere karplante-objekter fra Midt-Norge?	3
Myggblom og hvit skogfrue	16
Møteprogram våren 2014	20
Årets julegave? Fra løvetann til sibirstjerne	21
Foredrag og artspresentasjoner	22

God Jul og godt nyttår